

Göteborgs Universitet
Sektionen för Lärarutbildning
Korta lärarprogrammet 90hp

Islam i Läroboken

Läroböckernas framställning utav Islam och Muslimer

Handledare: Annika Bergström
Mansoor Ahmed ht -10

Innehållsförteckning.....	2
Inledning.....	4
Syfte och frågeställning	4-5
Material	5-7
Litteratur och forskning	7-8
Metod	8
Undersökning	9
Inledning islam	9-10
Islam och muslimer i Sverige	10
Muhammed, Sunna och Hadither	10-11
Koranen	11-12
Moskén, Bönen och Imamen	12
Fastan och Vallfärden	12-13
Äktenskap och skilsmässan	13-14
Kvinna och Islam	14
Inledning islam	15
Islam och muslimer i Sverige	15
Muhammed, Sunna och Hadither	15-16
Koranen	17
Moskén, Bönen och Imamen	17
Fastan och Vallfärden	18
Äktenskap och skilsmässan	18-19
Kvinna och Islam	19
Inledning islam	20
Islam och muslimer i Sverige	20
Muhammed, Sunna och Hadither	20-21
Koranen	22
Moskén, Bönen och Imamen	22
Fastan och Vallfärden	23
Äktenskap och skilsmässan	23-24
Kvinna och Islam	24
Diskussion.....	25-28
Sammanfattning.....	28-29
Referenser.....	30

Uppsatsen tar sin utgångspunkt från tre skilda läroböcker som är ämnade för gymnasieskolan. Syftet med uppsatsen är att se hur islam och muslimer framställs i dessa tre läroböcker och därtill även om ett maktperspektiv går att upptäcka. Den metod som jag använder mig av är diskursanalys där läroböckernas text är initialläge för undersökningen.

Sen förs det också en diskussion om hur läroplan för de frivilliga skolformerna, (Lpf 94) samt gymnasieskolans kursplan i religionskunskap är i interaktion med läroböckernas återgivande av islam och muslimer.

Inledning

Den stora majoriteten utav den muslimska befolkningen kom till Sverige i mitten av 80-talet men emigreringen var mest på grund av att komma bort från oroligheter och krig. En tredje av den muslimska befolkningen är i skolåldern eller yngre och Islam är den näst största religionen i Europa efter Kristendomen. Detta gör att det är en självklarhet att elever i de svenska grundskolorna borde känna till Islams historia.

Religion har alltid varit ett hett ämne i våran vardagliga liv. Det diskuteras flitigt både i det offentliga rummet och i det privata rummet. Vi ser idag hur media idag skildrar olika religioner från olika vinklar samtidigt som vi människor har olika traditioner vi besitter på som gör att vi tolkar religionen på vårt eget sätt som vi anser vara det rätta. Detta gör att diskussions ämne blir mångtydig som gör att det blir svår att sätt finger på grundläggande problemet och detta gör det inte möjligt att undvika att sätta in diskussionen i olika kulturella, politiska, och sociala situationer.

Vad skall en lärare lära ut när den undervisar i ämnet religionskunskap? Enligt kursplanen skall man bland annat sträva efter att skapa förståelse för hur och varför levnadsvillkor, traditioner och samhällets struktur samspelar med människors religion och livsåskådning. Läroplan för de frivilliga skolformerna (Lpf 94) uppmanar att förmedla och förankra de värden som det svenska samhällslivet vilar på. Med tanke på det svenska samhällets internationalisering och den växande rörligheten över nationsgränserna ställer höga krav på människors förmåga att leva med och inse de värden som ligger i en kulturell mångfald. Detta innebär att läromedel som behandlar just livsåskådning, religion, tradition, etiska och moraliska angelägenheter får ju ännu större innebörd och ansvar att uppfylla dessa mål. Undersökningen som ska göras kommer att utgå ifrån tre läroböcker i religion som alla tre används eller har används i gymnasieskolan.

Syfte och frågeställning

Att granska på vilket sätt de tre läroböcker i religionskunskap för gymnasieskola från tre olika tidsperioder, som är år 1990, 2001 och år 2009, framställer Islam och muslimer.

1. Framställs Islam och muslimer likvärdigt eller skiljer det sig åt mellan de tre läromedlen?

Det är intressant och se hur Islam och muslimer framställs i de tre läroböckerna från tre olika tidsperioder. Har de undersökta läromedlens framställning förändrats under dessa tre tidsperioder? Hur ser dessa förändringar i så fall ut?

2. Finns det något maktperspektiv i läroböckerna?

Här är det intressant och se om Islam och muslimer beskrivs i ”vi” och ”dem” sammanhang. Om texten i de tre läroböckernas innehåll framhäver en främmande bild utav Islam eller som en integrerande del av samhället?

3. Jag vill också titta på hur läroböckernas framställning utav islam och muslimer har förändrats efter Lpf 94 införandet.

Här blir det intressant och se hur läroböckernas innehåll har förändrats efter att Lpf 94 införs. Ser man några tydliga förändringar som gjorts och i så fall vadå?

Sen förs det också en diskussion om hur läroplan för de frivilliga skolformerna, (Lpf 94) samt gymnasieskolans kursplan i religionskunskap är i interaktion med läroböckernas återgivande av islam och muslimer.

Material

Materialet som jag valt till denna uppsats är tre läroböcker i religionskunskap för gymnasieskola varav en lärobok är från år 1990, den andra läroboken är från år 2001 och den tredje läroboken är från år 2009. Kännemärke med dessa läroböcker är att dessa har samma bokförlag, samma författare och använts eller används i den svenska skolan.

Att de har samma bokförlag och samma författare tror jag inte påverkar min analys eller resultat för att jag är endast intresserad av hur förändringen har sett ut när det gäller framställningen utav Islam och muslimer i tre läroböcker från gymnasieskolan och hur gymnasieskolans kursplan i religionskunskap är i interaktion med läroböckernas framställning utav Islam och muslimer. Detta gör också att jag avgränsar mig genom att endast titta på läroböcker från ett bokförlag och se hur deras läroböcker har förändrats genom dessa tre tidsperioder. Bokförlaget Natur och Kultur är ett av de fyra förlagen som har den mest dominerande ställning bland samhällsorienterande ämnen Religion. De andra tre förlagen är Liber, Esselte och Almqvist & Wiksell. Det som är unikt med bokförlaget Natur och Kultur är

att de aldrig blivit uppköpta eller köpt upp andra bokförlagen tillskillnad från de tre ovan nämnda förlagen men det hade inget och göra med mitt val utav läroböcker. Tillgängligheten utav läroböcker var svårare än vad jag trodde och när jag fann tre läroböcker med samma författare och med samma bokförlag slog det mig att varför inte bara koncentrera på ett bokförlag och samma författare i min undersökning. Målsättningen med denna undersökning är att underlätta att finna likheter och skillnader med koncentration på ett bokförlag som gör det lättare för vidare forskning att jämföra med andra läroböcker från andra förlag.

Denna uppsats syfte är att undersöka vilka likheter och skillnader kan man hitta i de tre läroböckerna om Islam och muslimer samt huruvida läroplanernas intentioner avspeglas i dessa tre läroböcker med samma författare och tillhör samma bokförlag.

De tre läroböckerna jag valt i min undersökning är följande:

1. Läroboken är från år 1990 och heter "Livsfrågor förr och nu" som är skriven av Lars Göran Alm och bokförlaget Natur och Kultur ligger bakom publiceringen.
2. Läroboken är från år 2001 och heter "religionskunskap för gymnasiet kurs A" som är skriven av Lars Göran Alm och bokförlaget Natur och Kultur ligger bakom publiceringen.
3. Läroboken är från år 2009 och heter "religionskunskap för gymnasiet kurs A" som är skriven av Lars Göran Alm och bokförlaget Natur och Kultur ligger bakom publiceringen.

Valet av dessa två tidsperioder infall mig på grund av att jag ville ha en lärobok innan Lpf 94 infördes och att den stora muslimska invandringen tar fart under mitten av 80-talet och fortsätter in på 90-talet. Jag tror därför att om tiden är mer än fem år efter denna stora muslimska invandringen så har läroboken från år 1990t präglats utav denna muslimska invandringen i sitt innehåll och kanske blivit mer djupgående i sin fakta del kring Islam och muslimer. I och med att jag är mer intresserad utav läroböcker som är mer inriktade mot att behandla Islam och muslimer med interaktion med det svenska samhället så tror jag att läroboken från början av 90-talet är förgiven för min undersökning för den är nära in på när den stora muslimska invandringen påbörjas och kulturkrocken är ett faktum för det svenska samhället men även för läroboken.

Urvalet av den andra tidsperioden som är år 2001 och år 2009 har jag valt för att se lärobokens utveckling efter Lpf 94 samt att läroboken som är nära tiden in på våran egna.

Anledningen till att undersökningsperioden är cirka tjugo år är för att jag tror att ju längre tidsperspektivet är ju mer förändringar tror jag att man kommer att se i läroböckerna eftersom läroböcker inte ändras så jättemycket i sitt innehåll när de revideras från år till år.

Litteratur och forskning

Intresset för att skriva hur Islam och muslimer framställs i de svenska läroböckerna faller för mig konstitutivt som redan har motiverats i inledningskapitlet med att Sveriges medborgare är en stor mängd muslimer samt hur det i världen sker dagligen händelser med religiösa nyanser. För att få en vetenskaplig grund och slagkraft till denna uppsats har jag valt att titta på forskning som behandlar dels religion, företrädevis Islam och läromedelsforskning.

Skolboks-Islam vars författare är Kjell Härenstam som är en aktiv forskare inom religionsvetenskap skriver i sin bok om hur Islam beskrivs i svenska läromedlen men hans fokusering ligger på läroböcker som är avsedda för mellanstadiet och lågstadiet elever. Hans analys utav läroböcker är att de i väldigt liten utsträckning problematiserar begreppet Islam samtidigt som man ser alla världens muslimer som ett kollektiv trots att det är en världsreligion som är utspridd runt om i världen.

En annan forskare Jonas Otterbeck som är relevant för denna undersökning är boken ”*Islam, muslimer och den svenska skolan*”. Denna bok ger en god insyn i muslimska seder och bruk som fick mig att tänka på lärarens betydelsefulla roll i en multikulturell skola.

Härenstam och Otterbeck avser att lärobokstexterna om islam ofta grundmålas på ett partiskt och vinklat synsätt vilket ger en felaktig bild. På detta sätt skapar man en åtskillnad mellan ”Vi” och ”de” vilket gör förlägen en kontrast till oss själva. Denna motsättning kan verka främmande, farligt eller omöjligt att möta menar de.

I en artikel utgiven 2006 av Skolverket ”I enlighet med skolans värdegrund? – En granskning av hur etnisk tillhörighet, funktionshinder, kön, religion, och sexuell läggning framställs i ett urval av läroböcker”, där det diskuteras att Islam i läroböcker ofta löper samman med terrorism, såsom självmordsbombningar och detta gör det besvärligt att möta främlingshat och ofördragsamhet med den kunskapsbakgrund som läroböckerna ger.

Det har visats sig i de tidigare forskningar att de läroböcker som har en dominerande ställning i svenska skolor har brister speciellt när det gäller fakta om tredje världen. Rasism och

etnocentrism har varit mest tydliga i de gamla läroböckerna men detta har minskat med tidens gång men det har inte försvunnit utan har istället uppkommit nya fördomar.

Dessutom har avhandlingen ”Författaröst och Lärobokstradition” skriven av Sture Långströms gjort att jag blivit mer medveten om hur en lärobok är uppförd och hur de har ändrats genom tiden. I boken förs det intressant diskussion kring hur vilka faktorer som påverkar läroböcker och lärobokens historiska utveckling.

Metod

Den metod jag har valt att använda mig av är kvalitativ. En kvalitativ metod innebär att man genom återgivningar skildra karaktärsdrag hos någonting och hur det är gestaltat. Uppsatsen kommer att koncentrera på att redovisa, tolka och på ett systematiskt sätt beskriva hur läroböcker i denna undersökning framställer Islam och muslimer. Det är innehåll och mening i böckerna som denna undersökning kommer att grunda sig på alltså titta på de kvalitativa egenskaperna. Ingenting kommer följaktligen att räknas eller mätas.

Jag kommer också att använda mig av komparativ analys när jag analyserar de tre läroböckerna. Komparativ analys går ut på att jämföra olika texter som i detta fall är lärobokstexter där det ska undersökas likheter och skillnader mellan de tre lärobokstexterna från tre olika tidsperioder. För att kunna besvara mina frågeställningar om hur Islam och muslimer har framställts i de tre olika läroböckerna så har valt ut åtta begrepp, Inledning Islam, Islam och muslimer i Sverige, Muhammad, sunna, och hadither, Koranen, Mosken, bönen och Imamen, Fastan och vallfärden, Äktenskap och skilsmässa, och slutligen Kvinnan och Islam, som jag kommer att fokusera på. På detta sätt förenklas min komparativa studie när jag jämför de tre lärobokstexterna med varandra med att titta på samma begrepp.

Undersökningen

Undersökningen kommer att utgå ifrån fyra punkter som är följande:

1. Sant/Falskt
2. Perspektiv
3. Urval
4. Tendens

På detta sätt kommer textanalysen att bearbetas från olika synvinklar som verkar nödvändigt för att förstå innehållets upplägg.

Inledning Islam

Läroboken från år 1990 - "Livsfrågor förr och nu"

Lars Göran Alm inleder kapitlet i Islam med att presentera lite kortfattat med några meningar om det geografiska området där böneutropen fem gånger om dagen används som lyder på följande sätt:

Allah är större

Jag vittnar att ingen gud finns utom Allah

Jag vittnar att Muhammed är Allahs sändebud

Kom till bön

Kom till frälsningen

Allah är större

Det finns ingen gud utom Allah

Sedan nämns det att 800 miljoner muslimer berörs utav denna kallelse men alla kommer inte till denna kallelse på grund av att det finns sekulariserade människor inom Islams

utbredningsområde. Sen nämns det också att majoriteten, även de likgiltiga, lever ett liv som styrs av de regler som proklamerades för 1350 år sedan i Arabien.

Det är sant att muslimer går till moskén varje gång böneutrop hörs och detta görs fem gånger om dagen. Det är sant att många muslimer berörs utav detta i de muslimska länderna.

Perspektivet som denna text utgår ifrån är grundat på fakta men riktad mot den muslimska världen med ytlig beskrivning och inte så djupgående. Urvalet att börja med att presentera Islam är fokuserat på böneutropets text och dess inverkan på det muslimska samhället och detta kan tyckas att urvalet på böneutropet inte är relevant när man skall presentera Islam. Detta urval ger en uppfattning för läsaren hur religionens kontroll är belagd för muslimer i den muslimska delen av världen och inte ger en neutral bild utav religionen utan istället generaliserar muslimer som en kollektiv grupp. Tendensen av denna text blir att med avsikt rikta in sig på muslimer som en kollektiv grupp och generalisera 800 miljoner muslimer i de muslimska länderna.

Islam och muslimer i Sverige

Konstigt nog så finns det ingen rubrik i boken som handlar om Islam och muslimer i Sverige eller rättare sagt så nämns det ingenting i kapitlet om islam någonting om Islam och muslimer i Sverige. När författaren nämner om Islam och muslimer i världen så ligger fokuseringen på den muslimska världen om hur religionen praktiseras där och dess tolkningstraditioner. Detta gör att läsaren får en bild utav Islam och muslimer som endast existerar i den muslimska världen och får ingen kunskap om integreringen utav Islam och muslimer i det västerländska samhället som gör att bilden blir väldigt entydigt och kollektivt inriktad.

Muhammed, sunna och hadither

Det berättas om Muhammeds liv från hans tid i Mecka till hans tid i Medina. Hans tid i Mecka berättas det om hans födsel, hans första äktenskap, när han fick kallelse från Gud.

Under Muhammeds år som ledare i Medina utvecklades islam till ett livsmönster för livets alla områden. Från att ha varit en väckelsepredikant, som möttes med hån och förakt, blev Muhammed en politisk och social ledare. Och han visade sig vara en statsman av rang...Efter åtta år i Medina kunde Muhammed återvända i triumf till Mecka. Beduinstammarna hade anslutit sig till honom. Med deras hjälp plundrade han Meckas handelskaravaner, så att

folket i Mecka slutligen gav upp sitt motstånd. Muhammad vann hela Arabien för sin lära. Efter två år som Arabiens härskare dog Muhammed 632 e.kr. Han ligger begravd i Medina.

Det är sant att den tid som Profeten Muhammed tillbringade i Medina utvecklades han till en politisk och social ledare och under denna tid utvecklades Islam till ett livsmönster för livets alla områden. Det är också sant att han återvände till Mecka där han övertog makten från Meckas ledare. Det som inte är sant är att han plundrade handelskaravaner vars resultat ledde till att Mecka borna gav upp sitt motstånd. Perspektivet kringgår utifrån författarens syn om hur Profeten Muhammeds liv utpräglade sig i Medina och Mecka ganska så djupgående. Urvalet är relevant kring Profeten Muhammeds liv till en viss del men plundrings del är inte relevant med tanke på sanningsvärdet. Tendensen blir att man försöker i slutet framhäva en härskarbild av Muhammed som tar en hämndaktion med våld i hans erövring utav Mecka som kan uppfattas negativt med tanke på att våld och Islam oftast hör samman i dagens klimat och diskussion i media.

Tidigt började man därför samla på berättelser om vad Muhammad sagt eller gjort i olika situationer. En sådan berättelse kallas en hadith. Den anses vara vägledande för muslimer än i idag. Haditherna ger regler och principer för en muslims liv.... Ur haditherna får man kunskap om profetens sunna, hans sed, eller föredöme för det rätta handlandet.

Det beskrivs lite kortfattat vad hadith och sunna är för något och vad den har för funktion i ens muslims praktiska liv.

Koranen

Koranen består av 114 kapitel, "Suror", med varierande antal verser. Surorna är placerade i följd efter längd med de längsta först. Det enda undantaget är den första suran, som är ganska kort men som står först för sitt väsentliga innehålls skull. Det finns alltså ingen kronologisk ordning i surornas följd... Som Allahs ord till människorna har Koranen absolut auktoritet. Under många sekler har den utgjort basen för den islamiska världens lagstiftning. Därmed har den ett inflytande som vi västerlänningar har svårt att föreställa oss... Fram till 1800-talet var sharia de islamiska ländernas grundläggande lag. Under 1800-talet kom i många länder ett annat regelsystem att utformas, grundat på liberala idéer från västerlandet... förhållandet mellan sharia och denna västerländskt influerade lagstiftning är i vårt sekel ett brännande problem för de muslimska länderna...

Det är sant om hur Koranens upplägg beskrivs och hur den har utgjort basen för den islamiska världens lagstiftning och befinner sig i förändring med den västerländskt influerade lagstiftning. Perspektivet anspelar sig delvis på fakta om Koranen och delvis utifrån en historisk synvinkel med västerländskt öga med tanke på hur västerländsk inflytande har påverkat Koranens auktoritet som lagordning men denna har ingen några djupgående beskrivningar. Urvalet av Koranens upplägg är relevant men att författaren nämner den västerländska inflytande och Koranens auktoritet i dem muslimska länderna som lagstiftning som nedgående och som är under en förändringsprocess finner ingen relevans i denna text om Koranen. Tendensen blir mer politiskt inriktad när man blandar in förändringsprocessen med relation med den västerländska inflytande och drar fokuseringen bort från Koranen till ett mer politiskt plan.

Moskén, Bönen och Imamen

En muslim skall be fem gånger om dagen. Dessa fem böner är inte fria och personliga utan följer ett bestämt ritual. Man läser texter och personliga utan följer ett bestämt ritual. Man läser texter och gör vissa rörelser, som symboliserar människans underkastelse under Allah.

Det är sant att en muslim ber fem gånger om dagen och följer ett bestämt ritual och att detta symboliserar människans underkastelse till Allah. Perspektivet utgår ifrån ytlig fakta. Urvalet är relevant men saknar beskrivningen utav den personliga planen med bönen betydelse. Tendensen blir mer riktad mot bönen praktiska handling och läsaren kan uppfatta bönen som opersonliga och som något man praktiserar bara för att underkasta Allah och detta är sant men filosofin saknas.

Något särskilt prästerskap finns inte inom sunnitisk islam. Men i de större moskéerna finns heltidsanställda lärda, som leder bönen, predikar, utlägger och tolkar sharia och ger undervisning i Koranen. De har inte större värde religiöst sett än någon annan muslim.

När författaren skriver att det inte finns något särskilt prästerskap inom sunnitisk islam kan det tolkas som om det inte behövs någon högre kompetens för en dylik befattning. Det finns prästerskap inom sunnitisk islam och det finns speciella skolor som man utbildar dessa präster i. Det är sant att religiöst sätt har de inte större värde än andra muslimer.

Moskén har en stor yta, med eller utan tak beroende på klimatet... vägg som vetter mot Mecka finns en nisch som visas qibla, böneriktningen... det finns en predikstol....

Det är sant hur Moskén beskrivs och urvalet är relevant. Perspektivet är inte så djupgående utan bara utligt. Tendensen visar att moskéns beskrivning inte tyder på att den har något speciellt värde och beskrivs ytligt som vilken byggnad som helst.

Fastan och Vallfärden

Barn, havande kvinnor, människor som reser eller för krig behöver inte iaktta fastan. De två sista grupperna skall dock i istället fasta motsvarande tid så snart resan respektive kriget upphört... Den som fastar blir dessutom uppmärksam på hur svårt livet är när man svälter. Denna stämning av religiös eftertanke motverkas dock något av att man nattetid får göra det som är förbjudet under dagen.

Det är sant angående hur fastans regler och utförande beskrivs samt dess mening. Perspektivet utgår delvis av fakta och delvis egen åsikt. Urvalet är delvis relevant men att man nämner ”krig” i relation till fasta har ingen relevans med tanke på att krig inte anspelar inom islam och muslimernas vardag som något vardaglig händelse. Urvalet kan vilseledda läsaren att tro att detta är något relaterad till deras kultur eller vardag. Tendensen utav fastans beskrivning blir grundat på fakta men inte anspelbar på nutiden.

Varje rättrogen muslim skall åtminstone en gång i sitt liv göra en vallfärd till Mecka. Kravet är inte absolut.... Vallfärden är ett yttre tecken på att islam är en global religion.

Texten nämner att det är viktigt att göra vällfärden en gång i livet om hälsan tillåter och nämner också symboliken bakom vallfärden som en global religion som är sant.

Äktenskap och skilsmässan

Att en man får ha fyra hustrur är en regel som tillkom i en speciell situation. Kriget för islam på 620-talet i Arabien gav Medina ett överskott på kvinnor, änkor efter stupade. Att tillåta mångifte var ett sätt att garantera dem försörjning. I dagens islam är mångifte sällsynt. Moderna muslimer betonar att Koranens krav att alla hustrur skall få samma behandling av sin man i praktiken innebär ett förbud mot mångifte. Ingen man kan visa två eller flera hustrur samma kärlek och omtanke... För att få en skilsmässa behöver en man bara meddela

hustrun att han vill skiljas. En kvinnas begäran om skilsmässa blir däremot föremål för noggrann rättslig prövning. Hon måste lägga fram tunga skäl för sin önskan...

Det är sant angående äktenskap och skilsmässa som nämns i texten. Perspektivet är inte så ingående och förklarande med djupa faktaresonemang. Urvalet av att ha fyra hustrur är relevant för att detta är ett stort problem i de muslimska länderna och urvalet kring skilsmässan är också relevant med de skilda förutsättningarna mellan mannen och kvinnan kring skilsmäsoansökan. Tendensen är tydligt att man problematiserar äktenskap och skilsmässa inom Islam och dess svagheter än att beskriva betydelsen utav vad äktenskap och skilsmässa innebär för en muslim och vad den har för ställning inom islam.

Kvinnan och Islam

Det är utan tvivel så att många kvinnor i islamiska länder lever i en underkuvad position. Men islams företrädare vill nyansera bilden...Att kvinnan inte förefaller jämbördig med mannen i församlingsbönen i moskén har sin bakgrund i islams önskan att inte blanda könen mer än nödvändigt. Dessutom kunde koncentrationen på Allah störas av en otillbörlig blandning av män och kvinnor. Kravet att kvinnan skall bära slöja har samma orsak i önskan att sära könen. I många islamiska länder bär kvinnan dock numera inte slöja... Koranen ger mannen ansvaret för familjens försörjning, så betonas hustruns unika roll som mor och ansvarig för hushållet. Kvinnan är inte på något sätt underkänd som människa.

Det är sant att det finns kvinnor som har en underkuvad position i de islamiska länderna men att betona ”många” har det är det omöjligt att veta. Kvinnans position i moskén och kravet på slöjan är sant men däremot att många kvinnor inte bär slöja i många islamiska länder är det omöjligt att veta. Att mannen och kvinnan inom islam har olika uppgifter är sant. Perspektivet kring Kvinnan och islam är inte tillräckligt djupgående och förklarande för att få en helhets bild kring kvinnan i islam. Urvalet kring att generalisera kvinnans situation i slöjfrågan och i islamiska länder är inte relevant. Detta kan få läsaren att se kvinnor utifrån ett kollektivt gupp som är förtyckta i vissa delar av den muslimska världen. Tendensen blir att fokus ligger på att främja kvinnans dåliga sits i de islamiska länderna så som texten beskriver kvinnans i islam. Det saknas mer konkret vad islam förespråkar kvinnans roll i samhället utifrån en neutral synvinkel.

Inledning islam

Det budskap han fick att förkunna var klart: Det finns bara en enda Gud, Allah, som snart kommer att döma hela världen. Därför måste alla omvända sig, rätta sig efter Allahs krav och lyssna på de uppenbarelser som han ger dem genom sin profet.

Det är sant att det budskap han fick från Allah var det som beskrivs i läroboken. Perspektivet är inte djupgående. Urvalet är relevant för att detta är den grundläggande budskap Muhammed fick från Allah. Tendensen blir att beskriva de grundläggande fakta om vad islam grundar sig på.

Islam och muslimer i Sverige

Sedan ett par decennier tillbaka har islam blivit en stor religion också i Sverige... Men man uppskattar antalet muslimer i landet till flera hundratusen. Tyvärr finns det fortfarande en misstänksamhet mot muslimer hos många svenskar. Den har bland annat kommit till uttryck i protester mot planerade moskébyggen. Därför har muslimer ofta tvingats använda trånga, olämpliga lokaler i vanliga bostads- eller kontorshus. Men lyckligtvis håller attityderna på ändras. Religionsfriheten måste ju gälla för alla. Det finns idag fyra moskéer i Sverige – i Malmö, Trollhättan, Uppsala och Stockholm.

Beskrivs som en förändring mot större acceptans mot muslimer och moskébyggandet. Bilden som målas upp av Islam och muslimer är kortfattad i läroboken men den ger en positiv bild där utvecklingen är framåt speciellt från samhällets sida.

Muhammed, Sunna och Hadither

Under Muhammeds år som ledare i Medina utvecklades islam till ett livsmönster för livets alla områden. Från att ha varit en väckelsepredikant, som möttes med hån och förakt, blev Muhammed en politisk och social ledare. Och han visade sig vara en statsman av rang... Efter åtta år i Medina kunde Muhammed återvända i triumf till Mecka. Beduin-stammarna hade anslutit sig till honom. Med deras hjälp plundrade han Meckas handelskaravaner, så att folket i Mecka slutligen gav upp sitt motstånd. Muhammad vann hela Arabien för sin lära. Två år senare dog, 632 e.kr. dog han och begravdes i Medina... Redan före Muhammeds död

hade arabiska trupper börjat anfälla grannländerna. Under första seklet efter hans död erövrade de hela Nordafrika, Västasien, Pyreneiska halvön och delar av Centralasien.

Det är sant att den tid som Profeten Muhammed tillbringade i Medina utvecklades han till en politisk och social ledare och under denna tid utvecklades Islam till ett livsmönster för livets alla områden. Det är också sant att han återvände till Mecka där han övertog makten från Meckas ledare. Det som inte är sant är att han plundrade handelskaravaner vars resultat ledde till att Mecka borna gav upp sitt motstånd. Perspektivet kringgår utifrån författarens syn om hur Profeten Muhammeds liv utpräglade sig i Medina och Mecka ganska så djupgående. Urvalet är relevant kring Profeten Muhammeds liv till en viss del men plundrings del är inte relevant med tanke på sanningsvärdet. Tendensen blir att man försöker i slutet framhäva en härskarbild av Muhammed som tar en hämndaktion med våld i hans erövring utav Mecka samt andra delar av världen som kan uppfattas negativt med tanke på att våld och Islam oftast hör samman i dagens klimat och diskussion i media.

Tidigt började man därför samla på berättelser om vad Muhammad sagt eller gjort i olika situationer. En sådan berättelse kallas en hadith. Den anses vara vägledande för muslimen än i idag. Haditherna ger regler och principer för en muslims liv.... Ur haditherna får man kunskap om profetens sunna, det vill säga hans sed, eller föredöme.

Det beskrivs lite kortfattat vad hadith och sunna är för något och vad den har för funktion i ens muslims praktiska liv som är sant. Perspektiv är välbeskrivande och urvalet är relevant.

Koranen

Koranen omfattar 114 kapitel, suror på arabiska, med olika antal verser. Surorna är placerade i stort sett efter längd, med de kortare mot slutet. Muslimer betraktar Koranen som Allahs ord till människorna. Den kan alltså inte ifrågasättas utan har absolut auktoritet. Under många sekler har den varit basen för de islamiska ländernas lagstiftning. I många länder är den det än idag, ungefär som Bibeln tidigare var basen för kristna länders lagar.

Det är sant om hur Koranens upplägg beskrivs och hur den har utgjort basen för den islamiska världens lagstiftning. Perspektivet är inte djupgående och förklarar inte så utförligt om Koranens innehåll och betydelse. Urvalet av Koranens upplägg är relevant men att författaren nämner Koranens auktoritet i dem muslimska länderna i jämförelse med bibelns auktoritet i

de kristna länderna är inte relevant eftersom fokuseringen hamnar mer i jämförelse mellan Bibeln och Koranen och inte på fakta kring Koranen. Tendensen blir mer riktad mot en ytlig bild utav Koranen och dess inverkan på de islamiska ländernas lagstiftning som uppfattas som förtryckande.

Moskén, Bönen och Imamen

En muslim ska be fem gånger om dagen. Det måste ske på ett visst sätt. Man läser texter, man faller på knä och gör andra rörelser som visar att man underkastar sig Allah.

Det är sant att en muslim ber fem gånger om dagen och det ska ske på ett visst sätt och att detta symboliserar människans underkastelse till Allah. Perspektivet utgår ifrån ytlig fakta och inte djupgående. Urvalet är relevant men saknar beskrivningen utav den personliga planen med börens betydelse. Tendensen blir mer riktad mot börens praktiska handling och läsaren kan uppfatta bönen som opersonliga och som något man praktiserar bara för att underkasta Allah och detta är sant men filosofin saknas.

I de större moskéerna finns heltidsanställda män som leder bönen, predikar och undervisar i Koranen. Men några präster har man inte inom sunnariktingen...

När författaren skriver att det inte finns något särskilt prästerskap inom sunnitisk islam kan det tolkas som om det inte behövs någon högre kompetens för en dylik befattning. Det finns prästerskap inom sunnitisk islam och det finns speciella skolor som man utbildar dessa präster i. Det är sant att religiöst sätt har de inte större värde än andra muslimer.

Det gör de i Moskén, gudstjänstlokalen

Det enda som nämns om moskén.

Vallfärden och Fastan

Gravida kvinnor och människor som reser eller för krig behöver inte hålla sig till fastans regler. Men så snart de åter har möjlighet till det ska de fasta. Barn behöver inte alls fasta. Fastan visar människan hur beroende hon är av Allahs goda gåvor för livets uppehälle. Den som fastar blir dessutom uppmärksam på hur svårt livet är när man svälter. När man om

natten får äta och dricka igen känner man desto större tacksamhet och glädje över Guds enhet.

Det är sant angående hur fastans regler och utförande beskrivs samt dess mening. Perspektivet utgår delvis av fakta och delvis egen åsikt. Urvalet är delvis relevant men att man nämner ”krig” i relation till fasta har ingen relevans med tanke på att krig inte anspelar inom islam och muslimernas vardag som något vardaglig händelse. Urvalet kan vilseleda läsaren att tro att detta är något relaterad till deras kultur eller vardag. Tendensen utav fastans beskrivning blir grundat på fakta men inte anspelbar på nutiden.

Varje rättrogen muslim skall åtminstone en gång i sitt liv göra en vällfärd till Mecka. Kravet är inte absolut... Vällfärden är ett yttre tecken på att islam är en global religion.

Texten nämner att det är viktigt att göra vällfärden en gång i livet om hälsan tillåter och nämner också symboliken bakom vällfärden som en global religion som är sant.

Äktenskap och Skilsmässan

Att en man får ha fyra hustrur är en regel som tillkom i en speciell situation, menar man. Kringen för islam på 620-talet i Arabien gav Medina ett överskott på kvinnor, änkor efter stupade. Att tillåta mångifte var ett sätt att försörja dem. I dagens islam är mångifte sällsynt. Koranens kräver att alla hustrur skall få samma behandling av sin man. En del muslimer betonar att detta i praktiken gör mångifte omöjligt. Ingen man kan ju visa två eller flera fruar samma kärlek och omtanke...För att få en skilsmässa behöver en man bara meddela hustrun att han vill skiljas. Om en kvinna begär skilsmässa måste hon lägga fram tunga skäl för sin önskan.

Det är sant angående äktenskap och skilsmässa som nämns i texten. Perspektivet är inte så ingående och förklarande med djupa faktaresonemang. Urvalet av att ha fyra hustrur är relevant för att detta är ett stort problem i de muslimska länderna och urvalet kring skilsmässan är också relevant med de skilda förutsättningarna mellan mannen och kvinnan kring skilsmäsoansökan. Tendensen är tydligt att man problematiserar äktenskap och skilsmässa inom Islam och dess svagheter än att beskriva betydelsen utav vad äktenskap och skilsmässa innebär för en muslim och vad den har för ställning inom islam.

Kvinnan och Islam

Varför har då kvinnan en undanskymd plats i moskén? Svaret är att man inom islam inte vill blanda könen mer än nödvändigt. Det kan störa koncentrationen på Allah. Att kvinnan ska bära slöja har samma orsak: önskan att hålla isär könen. Men i många islamiska länder är det idag ovanligt med slöja, speciellt bland yngre kvinnor...Men man kommer aldrig ifrån att islam växte fram i ett utpräglat manssamhälle och att traditionerna ger kvinnan en undanskymd roll. Att islams egna principer gör det fullt möjligt att ge kvinnan en mer jämställd position hjälper inte långt, så länge den stora massan av manliga muslimer är nöjda med de traditionella könsrollerna och inte känner något behov att ändra dem.

Det är sant att det finns kvinnor som har en underkuvad position i de islamiska länderna men att betona ”kvinnan” som grupp är det omöjligt att veta. Kvinnans position i moskén och kravet på slöjan är sant men däremot att yngre kvinnor inte bär slöja i många islamiska länder är det omöjligt att veta. Det är sant att traditionerna har gett kvinnan en undanskymd roll i samhället och männen utnyttjar det till sin fördel. Perspektivet kring Kvinnan och islam är inte tillräckligt djupgående och förklarande för att få en helhets bild kring kvinnan i islam. Islams principer kunde ha nämnts vilka de är. Urvalet kring att generalisera kvinnans situation i slöjfrågan och i islamiska länder är inte relevant. Detta kan få läsaren att se kvinnor utifrån ett kollektivt gupp som är förtyckta i vissa delar av den muslimska världen. Tendensen blir att fokus ligger på att främja kvinnans dåliga sits i de islamiska länderna så som texten beskriver kvinnans i islam. Det saknas mer konkret vad islam förespråkar kvinnans roll i samhället utifrån en neutral synvinkel.

Inledning Islam

Det budskap han fick att förkunna var klart: Det finns bara en enda Gud, Allah, som snart kommer att döma hela världen. Därför måste alla omvända sig, rätta sig efter Allahs krav och lyssna på de uppenbarelser som han ger dem genom sin profet.

Det är sant att det budskap han fick från Allah var det som beskriv i läroboken. Perspektivet är inte djupgående. Urvalet är relevant för att detta är den grundläggande budskap Muhammed fick från Allah. Tendensen blir att beskriva de grundläggande fakta om vad islam grundar sig på.

Islam och muslimer i Sverige

Sedan ett par decennier tillbaka har islam blivit en stor religion också i Sverige... Men man uppskattar antalet muslimer i landet till flera hundratusen. Tyvärr finns det fortfarande en misstänksamhet mot muslimer hos många svenskar. Den har bland annat kommit till uttryck i protester mot planerade moskébyggen. Därför har muslimer ofta tvingats använda trånga, olämpliga lokaler i vanliga bostads- eller kontorshus. Men lyckligtvis håller attityderna på ändras. Religionsfriheten måste ju gälla för alla. Det finns idag fyra moskéer i Sverige – i Malmö, Trollhättan, Uppsala och Stockholm.

Beskrivs som en förändring mot större acceptans mot muslimer och moskébyggandet. Bilden som målas upp av Islam och muslimer är kortfattad i läroboken men den ger en positiv bild där utvecklingen är framåt speciellt från samhällets sida.

Muhammed, Sunna och Hadither

Under Muhammeds år som ledare i Medina utvecklades islam till ett livsmönster för livets alla områden. Från att ha varit en väckelsepredikant, som möttes med hån och förakt, blev Muhammed en politisk och social ledare. Och han visade sig vara en statsman av rang... Efter åtta år i Medina kunde Muhammed återvända i triumf till Mecka. Beduin-stammarna hade anslutit sig till honom. Med deras hjälp plundrade han Meckas handelskaravaner, så att folket i Mecka slutligen gav upp sitt motstånd. Muhammad vann hela Arabien för sin lära. Två år senare dog, 632 e.kr. dog han och begravdes i Medina... Islam enade araberna till ett folk, och deras ledare hade stora maktambitioner. Redan före Muhammeds död började arabiska trupper anfälla grannländerna. Under första seklet efter hans död erövrade de hela Mellanöstern, Nordafrika, Pyreneiska halvön och delar av Centralasien.

Det är sant att den tid som Profeten Muhammed tillbringade i Medina utvecklades han till en politisk och social ledare och under denna tid utvecklades Islam till ett livsmönster för livets alla områden. Det är också sant att han återvände till Mecka där han övertog makten från Meckas ledare. Det som inte är sant är att han plundrade handelskaravaner vars resultat ledde till att Mecka borna gav upp sitt motstånd. Perspektivet kringgår utifrån författarens syn om hur Profeten Muhammeds liv utpräglade sig i Medina och Mecka ganska så djupgående. Urvalet är relevant kring Profeten Muhammeds liv till en viss del men plundrings del är inte relevant med tanke på sanningsvärdet. Tendensen blir att man försöker i slutet framhäva en

härskarbild av Muhammed som tar en hämndaktion med våld i hans erövring utav Mecka samt andra delar av världen som kan uppfattas negativt med tanke på att våld och Islam oftast hör samman i dagens klimat och diskussion i media.

Tidigt började man därför samla på berättelser om vad Muhammad sagt eller gjort i olika situationer. En sådan berättelse kallas en hadith. Den anses vara vägledande för muslimer än i idag. Haditherna ger regler och principer för en muslims liv.... Ur haditherna får man kunskap om profetens sunna, det vill säga hans sed, eller föredöme.

Det beskrivs lite kortfattat vad hadith och sunna är för något och vad den har för funktion i ens muslims praktiska liv som är sant. Perspektiv är välbeskrivande och urvalet är relevant.

Koranen

Koranen omfattar 114 kapitel, suror på arabiska, med olika antal verser. Surorna är placerade i stort sett efter längd, med de kortare mot slutet...Muslimer betraktar Koranen som Allahs ord till människorna. Den kan alltså inte ifrågasättas utan har absolut auktoritet. Under många sekler har den varit basen för de islamiska ländernas lagstiftning. I många länder är den det än idag, ungefär som Bibeln tidigare var basen för kristna länders lagar.

Det är sant om hur Koranens upplägg beskrivs och hur den har utgjort basen för den islamiska världens lagstiftning. Perspektivet är inte djupgående och förklarar inte så utförligt om Koranens innehåll och betydelse. Urvalet av Koranens upplägg är relevant men att författaren nämner Koranens auktoritet i dem muslimska länderna i jämförelse med bibelns auktoritet i de kristna länderna är inte relevant eftersom fokuseringen hamnar mer i jämförelse mellan Bibeln och Koranen och inte på fakta kring Koranen. Tendensen blir mer riktad mot en ytlig bild utav Koranen och dess inverkan på de islamiska ländernas lagstiftning som uppfattas som förtryckande.

Moskén, Bönen och Imamen

En muslim ska be fem gånger om dagen. Det måste ske på ett visst sätt. Man läser texter, man faller på knä och gör andra rörelser som visar att man underkastar sig Allah.

Det är sant att en muslim ber fem gånger om dagen och det ska ske på ett visst sätt och att detta symboliserar människans underkastelse till Allah. Perspektivet utgår ifrån ytlig fakta och

inte djupgående. Urvalet är relevant men saknar beskrivningen utav den personliga planen med bönen betydelse. Tendensen blir mer riktad mot bönen praktiska handling och läsaren kan uppfatta bönen som opersonliga och som något man praktiserar bara för att underkasta Allah och detta är sant men filosofin saknas.

I de större moskéerna finns heltidsanställda män som leder bönen, predikar och undervisar i Koranen. Men några präster har man inte inom sunnariktingen...

När författaren skriver att det inte finns något särskilt prästerskap inom sunnitisk islam kan det tolkas som om det inte behövs någon högre kompetens för en dylik befattning. Det finns prästerskap inom sunnitisk islam och det finns speciella skolor som man utbildar dessa präster i. Det är sant att religiöst sätt har de inte större värde än andra muslimer.

Det gör de i Moskén, gudstjänstlokalen

Det enda som nämns om Moskén.

Vallfärden och Fastan

Gravida kvinnor och människor som reser eller för krig behöver inte hålla sig till fastans regler. Men så snart de åter har möjlighet till det ska de fasta. Barn behöver inte alls fasta... Fastan visar människan hur beroende hon är av Allahs goda gåvor för livets uppehälle. Den som fastar blir dessutom uppmärksam på hur svårt livet är när man svälter. När man om natten får äta och dricka igen känner man desto större tacksamhet och glädje över Guds enhet.

Det är sant angående hur fastans regler och utförande beskrivs samt dess mening. Perspektivet utgår delvis av fakta och delvis egen åsikt. Urvalet är delvis relevant men att man nämner "krig" i relation till fasta har ingen relevans med tanke på att krig inte anspelar inom islam och muslimernas vardag som något vardaglig händelse. Urvalet kan vilseleda läsaren att tro att detta är något relaterad till deras kultur eller vardag. Tendensen utav fastans beskrivning blir grundat på fakta men inte anspelbar på nutiden.

Varje rättrogen muslim skall åtminstone en gång i sitt liv göra en vällfärd till Mecka. Kravet är inte absolut... Vällfärden är ett yttre tecken på att islam är en global religion.

Texten nämner att det är viktigt att göra vällfärden en gång i livet om hälsan tillåter och nämner också symboliken bakom vällfärden som en global religion på ett positivt sätt och detta är sant.

Äktenskap och Skilsmässan

Regeln att en man får ha fyra fruar tillkom i en speciell situation, menar många muslimska debbatörer. Under krigen i Arabien på 620-talet var det ett sätt att ta hand om de stupade soldaters änkor och barn. Idag är månggifte sällsynt. Enligt Koranen ska en man behandla alla sina fruar på samma sätt. Det gör månggifte omöjligt i praktiken, anser en del muslimer... Traditionellt sätt har det varit lättare för en man att skilja sig än för en kvinna. Fast i flera muslimska länder har man idag skärpt reglerna... Inom islam kan mannen enligt traditionen skilja sig genom att tre gånger förklara att han förskjuter kvinnan. Men numera är detta förfarande förbjudet i lag i flera islamiska länder. Istället krävs ett domstolsbeslut för att äktenskapet ska upplösas. Även kvinnan kan vända sig till en domstol för att få skilsmässa, men i motsats till mannen måste hon uppge speciella skäl för sin önskan.

Det är sant angående äktenskap och skilsmässa som nämns i texten. Perspektivet är inte så ingående och förklarande med djupa faktaresonemang. Urvalet av att ha fyra hustrur är relevant för att detta är ett stort problem i de muslimska länderna och urvalet kring skilsmässan är också relevant med de skilda förutsättningarna mellan mannen och kvinnan kring skilsmäsoansökan. Tendensen är tydligt att man problematiserar äktenskap och skilsmässa inom Islam och dess svagheter än att beskriva betydelsen utav vad äktenskap och skilsmässa innebär för en muslim och vad den har för ställning inom islam.

Kvinnan och Islam

I moskén finns särskilda platser för kvinnor. En vanlig förklaring är att könen inte bör blandas mer än nödvändigt. Det kan störa koncentrationen på Allah. Att många muslimska kvinnor bär slöja har samma bakgrund: önskan att hålla isär könen. Men i många islamiska länder är det idag ovanligt med slöja, speciellt bland yngre kvinnor.

Men man kommer aldrig ifrån att islam växte fram i ett utpräglat manssamhälle och att traditionerna ger kvinnan en undanskymd roll. Att islams egna principer gör det fullt möjligt att ge kvinnan en mer jämställd position hjälper inte långt, så länge den stora massan av manliga muslimer är nöjda med de traditionella könsrollerna och inte känner något behov att ändra dem.

Det är sant att det finns kvinnor som har en underkuvad position i de islamiska länderna men att betona "kvinnan" som grupp är det omöjligt att veta. Kvinnans position i moskén och kravet på slöjan är sant men däremot att yngre kvinnor inte bär slöja i många islamiska länder är det omöjligt att veta. Det är sant att traditionerna har gett kvinnan en undanskymd roll i samhället och männen utnyttjar det till sin fördel. Perspektivet kring Kvinnan och islam är inte tillräckligt djupgående och förklarande för att få en helhets bild kring kvinnan i islam. Islams principer kunde ha nämnts vilka de är. Urvalet kring att generalisera kvinnans situation i slöjfrågan och i islamiska länder är inte relevant. Detta kan få läsaren att se kvinnor utifrån ett kollektivt gupp som är förtyckta i vissa delar av den muslimska världen. Tendensen blir att fokus ligger på att främja kvinnans dåliga sits i de islamiska länderna så som texten beskriver kvinnans i islam. Det saknas mer konkret vad islam förespråkar kvinnans roll i samhället utifrån en neutral synvinkel.

Diskussion

Islam Inledning

Boken från år 1990 nämner om böneutroparen om hur den lyder fem gånger om dagen. Författaren nämner också om det sekulariserade synsättet som börjar få fotsfäste som uppfattas som utveckling från diktatur till demokratiskt styre.

De andra läroböckerna från år 2002 och 2009 börjar med att nämna hur Profeten Muhammed fick uppenbarelse och vad budskapet var det som han skulle sprida till mänskligheten. Här blir fokuseringen på budskapet som Muhammed ska sprida och nämns kortfattad som uppfattas som hård, strikt och trångsynt.

Likheten mellan läroboken från 1990 och de andra läroböckerna från år 2002 och 2009 är att de beskriver Islam som tvångsreligion där det är Islam som är överhuvud och muslimerna underordnar sig utan något ifrågasättande.

Skillnaden är att läroboken från år 1990 är mer inriktad mot det samhälleliga perspektivet medan de andra läroböckerna är mer inriktade mot budskapet Muhammed fick från Allah och vad den innebär fast det var kortfattad.

Islam och muslimer i Sverige

Läroboken från år 1990 nämner inget om muslimernas eller Islams situation i Sverige utan fokuserar på muslimer och Islam i den muslimska världen. Läroböckerna från år 2002 och 2009 nämner kortfattad om muslimernas situation kring moské byggandet och misstänksamhet som finns bland svenskar gentemot muslimerna.

Likheterna är att alla läroböckerna fokuserar på muslimernas och islams situation i den muslimska världen. Skillnaden blir ju att läroböckerna från år 2002 och 2009 lägger till ett kort stycke kring muslim och islams situation i Sverige.

Den bristande fakta kring Islam och muslimernas situation i Sverige överensstämmer inte med läroplanen som säger att *det svenska samhällets internationalisering och den växande rörligheten över nationsgränserna ställer höga krav på människors förmåga att leva med och inse de värden som ligger i kulturell mångfald*. Med tanke på hur Sverige är ett mångkulturellt samhälle är det viktigt att visa islam utifrån ett inifrånperspektiv.

Muhammed, sunna och hadither

Det berättas om Muhammeds liv från fullföljelse i Mecka till emigrering till Medina och hur han sen triumferade och erövrade Mecka med våldsmetoder. Alla tre läroböckerna nämner denna berättelse på samma sätt och bilden utav Muhammed blir en ledare med maktambitioner. Läroböckerna från år 2002 och 2009 lägger till med att nämna också att man muslimerna redan på profeten Muhammeds tid började anfalla och erövra grannländerna som stärker bilden på Muhammeds krigslustnad som uppfattas negativt.

Här lyser det igenom ett maktperspektiv när den framställer Profeten Muhammed som krigslustnad och härskare på ett negativt sätt. Lärobokstext av detta slag är sannolikt kränkande om detta läses för en muslim.

Koranen

Alla tre läroböckerna beskriver koranens upplägg väldigt kortfattad och inte så ingående utan mer ytligt som gör att läsaren uppfattar Koranen väldigt ostrukturerad. Läroboken från år 1990 går lite längre när den beskriver Koranens upplägg genom att nämna att det inte finns någon kronologisk ordning i surornas följd. Detta instämmer även Jan Hjärpe som menar att detta är en del av problematiken vid texternas tillämpning. Koranens auktoritet benämns väldigt strikt där inget ifrågasättande får ske som kan uppfattas att muslimer är underordnade koranens lagar utan någon fri vilja och denna bild stärks genom att det nämns att Koranens lagar ligger till grund för de islamiska ländernas lagstiftning.

Läroboken från år 1990 nämner den västerländska liberala synsättet som börjar få allt mer inflytande i dem islamiska länderna som ger en ”vi” och ”dem” perspektivet som stärks när författaren skriver ”vi västerlänningar har svårt att föreställa oss” i textens slut.

Alla läroböckerna nämner om att detta är ett problem i de muslimska länderna som behöver eller håller på att utvecklas till mer sekulära tänkandet, och detta kan uppfattas som negativ i dem bemärkelse att det muslimska samhället befinner sig i det gamla sedliga tänkandet.

Moskén, bönen och imamen

Alla tre läroböcker beskriver Bönen väldigt kortfattad. Beskrivningen blir ytlig och uppfattas som ritual utan något känslöengagemang. Det saknas den filosofiska delen om varför man ska be fem gånger om dagen. Jan Hjärpe skriver att bönen är en väldig central del i en muslims liv, som är till för att skapa en bättre relation med Gud på det personliga planet. Att bönen har en sådan stor betydelse i en muslims liv borde innehållet i läroböckerna ha en mer utförligare beskrivning utav bönen betydelse.

Angående prästerskapet så nämns det i några meningar om prästerskapet som uppfattas att en imam inte har någon betydelsefull roll inom islam. Författaren antyder att vem som helst kan bli imam och detta kan betrakta som diskriminerande och alla tre läroböcker gå stick i stäv med läroplanens värdegrund.

Läroboken från år 1990 nämner lite ytligt om moskén medan läroböckerna från år 2002 och 2009 nämner endast att muslimerna ber i moskén. Sammanfattningsvis kan man säga att inga

av läroböckernas beskrivning strider mot läroplanen och den framkallar ingen känsla som får läsaren att uppfatta moskén som inbjudande.

Fastan och vallfärden

Faktamässigt framställs fastan på likadant sätt och anmärkningsvärt är när författaren nämner om att man inte behöver fasta om man för krig. Detta ger en negativ klang med tanke på hur situationen i vissa krigsdrabbade muslimska länder ser ut idag och hur det nämns om det i media. Enligt Jan Hjärpe så är det riktigt att man inte fastar när man befinner sig i krig men att nämna det i läroböcker från år 1990 och framåt kan man tycka att detta kan ge en skev bild vars association med islam oftast kopplas till terrorister. Att nämna det i en lärobok ska nog en utförligare förklaring ske så att det inte finns någon risk att textens innehåll kollektivt stämplar hela den muslimska gruppen.

Vallfärden beskrivs identiskt i alla tre läroböcker och faktamässigt är det kortfattad men utförligt så att läsaren förstår betydelsen utav vallfärden.

Äktenskap och Skilsmässa

Äktenskap och skilsmässa framställs fördelaktigt mannen och fokus ligger på att mannen får ha fyra fruar. Detta beskrivs i alla de tre läroböckerna och det nämns hur mångifte har börjat bli sälsynt i dem islamiska länderna och hur många muslimer agerar emot mångifte genom att påpeka att mångifte i praktiken är omöjligt. Den gamla synen mot det nya möts här och tolkningen kring mångifte i islams lära är under förändrings process i de islamiska länderna. Äktenskap och skilsmässa enligt Jan Hjärpe är det olika tolkningar beroende var man befinner sig i den muslimska världen. Vissa delar av den muslimska världen har sina egna tolkningar man följer kring äktenskap och skilsmässa, vissa är mer traditionsbundna medan andra är mer modernare. Dessa olika synsätt saknas i läroböckerna som gör att läsaren inte får fler synvinklar kring tolkning utav mångifte och skilsmässolagar. Läroplanen uppmuntrar att eleven skall få en ökad förståelse och tolerans för andras livsåskådningar.

Läroboken från år 2009 skiljer sig kring ämnen skilsmässan från de andra två läroböckerna genom att man beskriver mer utförligare att lagen kring skilsmässan i de islamiska länderna har skärpts och att hur myndigheterna har fått mer inflytelse i skilsmässofrågor.

Kvinnan och Islam

Alla tre läroböcker ger en bild utav islam som kvinnoförtryckande eller patriarkalisk religion som framställer muslimska kvinnor som underordnande, diskriminerande och förtryckta. När det gäller kvinnans ställning så menar Jan Hjärpe och Otterbeck att kvinnans ställning inom Islam tar sig olika uttryck beroende var religionen utövas. I läroböckerna ges en kollektiv bild utav kvinnornas ställning i de islamiska länderna. Det är omöjligt att generalisera en bild utav kvinnornas ställning i en religion som har över en miljard anhängare spridda över hela världen.

Sammanfattning

Läroböckernas framställning utav Islam och muslimer är väldigt likgiltiga och oförändrade i dess innehåll. Som vi har sett så infördes en ny läroplan år 1994 som var inriktad mot det mångkulturella tänkandet och anpassning till den globaliserande utvecklingen men det har visats sig att läroböckerna efter Lpf 94 införandet så har inte läroböckernas framställning utav islam och muslimer förändrats markant jämfört med läroboken före Lpf 94 införandet.

Jag förväntade mig en stor förändring kring framställningen utav Islam och muslimer med tanke på den stora tidsperspektivet mellan dessa läroböcker men det visades sig att mycket litet skiljde sig åt mellan dessa tre läroböckernas framställning utav Islam och muslimer fast stora samhällseliga (Invandring utav muslimer till Sverige) och globala förändringar (människor närmare varandra med tanke på internet samt elfte september attentatet) hade skett så har dessa förändringar inte påverkat läroböckernas innehåll så mycket.

Det finns fortfarande kvar den oriental tänkande kring Islam och muslimer och tendenser utav texten i dessa läroböcker uppvisar starka ”vi” och ”dem” tänkande.

Referenser

Jan Hjärpe, 99 frågor om islam, 2004, Stockholm

Jonas Otterbeck, Islam, muslimer och den svenska skolan, 2000, Lund

Läromedlets roll i undervisningen, 2006, skolverkets rapport, Stockholm

Jan Hjärpe, Sharia, Gudomlig Lag I En Värld I Förändring, 2005

Religionkunskap, Lars Göran Alm, 2009

Religionskunskap, Lars Göran Alm, 2002

